

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

PROCREAȚIA ȘI NOUL COD PENAL

— În atențiunea parlamentarilor noștri. —

Senatul Țării, desbata, de câteva zile, noul proiect de cod penal. Este un fapt politic și național de mare importanță, căci el înseamnă, începutul fericit al unificării marilor coduri, ce stau la temelia vieții juridice a Statului românesc întregit. Profesioniștii dreptului, — doctrinari, practicieni și magistrați — au sesizat imediat această semnificație particulară, încercând s'o demonstreze și opiniei publice prin articole în presă, sau cuvântări în Parlament.

Fără îndoială, că avem de a face cu o serioasă operă juridică, ce întrunește toate condițiile științei și tehnicii moderne în acest domeniu. Ea onorează în cea mai largă măsură comisiunile, cari au colaborat la redactarea ei, în frunte cu eminentul organ de inițiativă și creațiune, care este *Consiliul legislativ*.

Nu ne vom ocupa aici cu schimbările fundamentale, ce le aduce noul cod în materia penalității, înlocuind concepția perimată a *talionului* cu ideea umană, perfect creștină, a *pedepsei educative* („nu vreau moartea păcătosului ci să se

întoarcă și să fie viu“). Nici nu vom stărui asupra principiului de *individualizare* a pedepsei și de precizare a măsurilor *preventive*, în stăvilirea delictelor și asigurarea evoluției normale a societății.

Ceea ce ne interesează, direct și imediat, este problema cea mare a *procreației* și soluția primejdioasă, ce i s'a dat prin articolul 432 din proiect. Anume, se consacră aici *avortul legal* în următoarele trei ipoteze: când sarcina este provocată prin violență, când primejduiește viața femeii și în sfârșit, când femeia suferă de nebunie sau idiotie.

Fără a face proces de intenții autorilor proiectului, fiind că-i socotim de bună credință, trebuie să constatăm din capul locului, că ei s'au condus exclusiv de considerente medicale și sociale. Să asigure o cât mai mare prosperitate biologică a națiunii, înlăturând factorii ei negativi din sânul societății. Dar o asemenea preocupare înaltă și onestă, are de sigur adeziunea tuturor oamenilor de bine, căci nimenea dintre Români patrioți n'ar consimți la slăbirea

rasei, prin încurajarea reproducerii ființelor degenerare.

Chestiunea esențială aici este metoda, mijloacele de aplicare. Ea provoacă marea, tulburătoare controversă, ce agită opinia publică și în deosebi toate sufletele de sigură cugetare creștină ale neamului nostru.

Biserica noastră ortodoxă nu admite avortul, fiind că el este echivalent cuuciderea voluntară.

În consecință se simte obligată să-l combată cu toată convingerea și energia răspunderilor înalte, ce și le simte față de Dumnezeu și față de neam. Căci *viața* este un dar divin al Cerului, pe care noi n'avem dreptul s'o suprimăm sub nici un motiv, ori câte aparențe s'ar invoca în sprijinul ei.

Căci, în fond, argumentele eugenistilor noștri au acest caracter de suprafață, care nu rezistă unei analize serioase.

Iată, de pildă, justificarea avortului pentru cauză de sarcină *sub silnicie*. Motivul este cu totul nevalabil. Pentru că dovada silniciei fiind extrem de grea, se deschide ușa tuturor abuzurilor, pentru femeile lipsite de sentimentul sfânt al maternității. Astăzi mai ales, când dificultățile căminului familiar sunt atât de mari, iar ispitele

„Și dragostea stă nu în faptul, că noi am iubit pe Dumnezeu, ci în faptul că el ne-a iubit pe noi, și a trimis pe Fiul său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre.“

1 Ioan 4, 10.

plăcerilor atât de irezistibile și ușor de realizat, nu-i mirare să ghicim încotro merg preferințele siluetei mondene. Tulburări de conștiință aici nu mai au loc. Fiind că instinctele și vanitatea iefenă comandă toată gama abdicărilor vertiginoase, până la crima ce se consumă sub eticheta legală a avortului social.

Dar aceeaș pasiune după viața fără suferințe și griji cotidiene infinite, vor îndemna atâtăa exemplare feminine să pretindă, că sarcina le pune viața în primejdie, și în consecință să legitimeze o urgentă debarasare de inconvenientele ei. Recunoaștem, că sunt și cazuri de supremă necesitate, când această operație se impune cu evidența fatalităților dureroase. Ele însă constituie excepții rare, cari nu justifică o legiferare principiară, de care suntem siguri, că se va abuza în ambianța morală atât de scăzută a vremurilor noastre.

Dar, ni se va spune în continuare, nu mai puteți combate prin nimic avortul motivat de nebunia sau idiotenia femeii însărcinate. Firește nici un om, cu mintea limpede, nu poate încuraja procreația de smintiți în cadrul marelui familii a neamului românesc.

FOILETON

Din alte timpuri.

Cănele, la glasul oamenilor, încetă dintr'odată scâncetul, și sărind în două labe gata să înșface, începu să laire smuncit și să sbată în lanț cu atâta furie, mai, mai să se spânzure.

În casă, bătrâna tresări. Ațpise în prag la veghe, între lăuza din odaie și copilășul mort, din cunie. Cine să fie oare? O undă de sânge cald svâcnî prin trupul ei amorțit, până în tâmpile și în bulbucii ochilor. Dacă era Ionaș? Repede însă se dumiri. Glasul cănelui nu era prietenos, cum ar fi fost pentru stăpânul reîntors, ci dinpotrivă plin de groază și de dușmănie. Or, dobitocul cunoaște! Căci el, de dimineață, dela moartea copilului, și până acum pe înserate le ținuse isonul, cu urlatul lui jalnic. Și apoi afunci, tot într'un noptat ca cel de azi, când cu prinderea lui Ionaș, cum se aruncase credinciosul dobitoc asupra sbirilor crăiești, întru apărarea stăpânului! Nu... Cei din ogradă nu erau oaspeți de prietenie!...

Vorba oamenilor conțeni. Mușcăturile în gol

ale cănelui se făcură mai nebune. Câteva tropăituri de om ce-și scutură zăpada, se auziră în tindă, apoi ușa se deschise. În prag, din noapte, se ivi chipul de întuneric al protopopului Gerontie, omul Vicarului Aron. Il cunoștea prea bine bătrâna preoteasă! Nu odată, înainte de prinderea lui Ionaș, venise în casa lor, să-l silească, întâi cu vorba bună, apoi cu amenințări, să treacă la unație. Dar preotul, deși atât de tânăr, aproape un copilandru, mai bine voise să fie dus în beciurile prinsorii din Sibiu, decât să-și batjocurească legea primită ca scumpă moștenire, dela tată, bunic, și moș, toți preoți în aceeași credință.

— Unde-i preoteasa cea tânără? făcu aspru Gerontie.

Bătrâna ridică doar mâna. Preotul își scutură încă odată zăpada de pe cisme, apoi trecu în odaie. Lăuza gemu din greu.

— Preoteasă, începu el, să nu te sparii... Cuget bun, cuget de mântuire m'aduce aci... Moartea copilului.

Chipul femeii se strânse în crețuri subțiri, de durere. Uitase parcă, prin somn, nefericirea.

— Moartea copilului, zise Gerontie, ca semn

de îndreptare din partea lui Dumnezeu, s'o socoți. Prea v'ați împotrivit râvnei noastre, prea v'ați sumețit în mărturisirea credinței grecești, prea ați vrut să zidiți fericirea pe acea proastă lege.

În prag, bătrâna își silea auzul să n'audă, gonind mintea în cele depărtări până'n Sibiu, unde Ionaș, în obezi de fier, suferea poate acum bătaii și batjocură fără seamăn. Și dorul ei îl întovărășea parcă duhlul desprins de pe chipul copilului mort, urlatul cănelui și vijelia.

— Nu plânge copilă... făcu Gerontie tot mai blajin. Moartea copilului îți poate înapoia o altă pagubă mai mare: bărbatul...

Bătrâna tresări. Gândirea i-se trase parcă înapoi, în minte.

— Măine i-oiu face eu îngropăciune, și prin această puțintică învoire de a strica un prost obicei, mare camătă vei căpăta. Milostivire și mână de ajutor din partea stăpânirii, care îți va slobozi bărbatul din beciurile prinsoarei.

Bătrâna se ghemui cât putu mai tare în ea. Făcu, în minte, o cruce adâncă, ca și cum și-ar fi încrestat sufletul cu un cuțit.

— Doamnule Protopop, gemu tânăra femeie,

Întrebăm însă: ipoteza aceasta constituie un fenomen general, sau, iarăși numai o manifestare patologică destul de redusă în frecvența ei socială? Răspunsul este evident. Și oare aceste puține spețe să reclame numai decât rețeta barbară a ghilotinei avortului? Să nu existe altă terapeutică a lor? Un răspuns îl găsim în *Biopolitica* prof. Iuliu Moldovan, președintele *Astrei*, care servește o formulă competentă, zicând: „Resortul vigoarei naționale va avea între atribuțiile sale și *controlul, îndrumarea și ocrotirea* indivizilor, cari din cauza defectelor ereditare sunt valori negative, un balast, mai mult chiar un pericol biologic pentru națiune, ca: orbi, surdumuți, imbecili, idioți, psihopați, criminali etc. Datoria acestui resort va fi de a *le conduce educațiunea și munca lor* în așa fel, ca să fie cât se poate de

utili obștei, evitând în același timp, unde e nevoie, *prin eliminarea lor dela procreație*, periclitarea generației viitoare.“ (pag. 67—68).

Așadar: nu distrugerea vieții, ci corijarea ei prin educația preventivă.

Constatând, că practica avorturilor, atât de dese în prezent, constituie un păcat de moarte împotriva Ziditorului nostru și o crimă față de națiune însăși, nu putem consimți la încuviințarea lor legală. Biroul statistic și demografic din capitală semnaleză o diminuare a natalității, mai ales în Transilvania și Bănat. Legisferarea avortului n'ar face decât s'o promoveze, slăbind astfel vitalitatea și viitorul neamului românesc.

Iată, pentru ce Biserica ortodoxă condamnă articolul incriminat, și cere eliminarea lui din proiectul de cod penal.

de acasă și cu această zestre sufletească — în anii de prosperitate de după război — s'a grăbit spre diferite școli dătătoare de diplome, în care tinerii vedeau niște polițe de asigurare în viață.

Au fost decepționați însă de realitățile aflate.

Puțini și-au putut valorifica titlurile; numai la o parte, o viață lipsită de bani și de activitate economică, le-a deschis porțile. Ceilalți, sub presiunea sentimentului de nemulțumire și a lesea sub privirile indifferente, indestulate și egoiste ale celor mari, au început să se gândească la altă așezare politică socială, cum să i încapă pe toți.

Statul de azi pe cari l socotesc „o societate anonimă, fără administrator responsabil“ politica actuală pe care o prinț în formula: „laissez faire, laissez passer“ nu se potrivea cu încordarea de forțe și nervi a tineretului, și ca atare ei s'au așezat la extremă: dreapta și stânga. Acelaș extremism se observă și în manifestarea sentimentului național și de rasă, la tineretul de pretutindeni; în Iaponia și comunistii sunt naționali (p. XII).

Iată ce zice filozoful spaniol Ortega despre ce vrea generația tânără: „ceea ce caracterizează tineretul actual, este trebuința pe care o manifestă de a rupe în chip brutal cu tradiția, de a crea o realitate politică fără legătură cu cea de până acum.

Ca să pună mâna pe stat, tineretul va recurge la orice mijloace, va sări peste drept și peste legatitate. „Nu vrea să aibă dreptatea, ci puterea“ (pag. 88).

În această atmosferă încărcată, nu vom mai găsi la tineret pasiunea cărții, întârzierea în bibliotecă și laborator, cât timp drepturile inteligenței au cedat pasul voinței, și cât timp omul care voiește, are întâietate față de cel care gândește.

S'au produs și 'n domeniul moral o răsturnare de valori, o nouă

legătură între părinți și copii, între școlari și educatori; tineretul vede în „pater familias“ și profesorii săi niște „camarazi mai mari“, nu le mai recunoaște dreptul de poruncă ca niște stăpâni.

Este o concepție morală a timpului nostru, al cărei rezultat nu este îmbucurător, judecat prin prisma faptelor petrecute la noi.

*

E locul să ne întrebăm: în ce raport stă acest tineret cu *ideea creștină*, ce atitudine are el față de adevărurile metafizice?

O privire generală asupra acestei chestiuni ne-o dă cartea „*Jeunesses orthodoxes*“ din care luăm: „tineretul mai curând primește decât ca să nege valorile absolute, dar acestea sunt oarecum rude depărtate, pe cari nu-i permis să le uiți, dar numai atât, și cari n'au nimic cu concepțiunea și esența vieții. Nu sunt fără viață, dar afară din viață. Sfălucesc poate, dar nu încălzesc“ (I. Lagovsky).

Această indiferență metafizică este o stare de spirit moștenită; am schițat mai sus faptul că tendințele dominante ale tineretului merg în orice domeniu până la extrem. Așa, că silit de acest spirit extremist al vremii, tineretul va avea să aleagă între negația ateistă și afirmația creștină.

Creștinismul și ateismul sunt punctele cardinale, cari formează psihologia sbuciumată a generației tinere.

Semne bune sunt: „dominus illuminatio mea“, este grupat în diferite societăți cu caracter religios, a căror roade în diferite domenii „impresionează adânc pe un străin“. Dealtfel în Anglia, ca nicăiri aiurea, ideea creștină este spiritul director care circulă de jos până sus și în orice domenii s'ar manifesta: literatură, filozofie politică etc. englezul de azi ca și cel de ieri are tendința „de a ajunge la cer pe drumul care îi place“ (p. 25). Vieața și organizațiile creștine din Anglia pot servi de model și la alte țări ca a noastră de pildă.

Tineretul de azi.

Marele ziar francez „*Le Temps*“ a făcut o anchetă prin colaboratorii săi, aproape în toate țările planetei, pentru luminarea arzătoarei probleme a tineretului. Rezultatul l'a cuprins într'un volum a cărui traducere românească ne-a dat-o profesorul P. V. Haneș. Cartea merită să ne oprim la ea o clipă, spre a cunoaște ideile și constatările ei.

Noile forme de viață politică și socială sunt legate de generația tânără; toate statele în cari viața își caută alte forme de așezare, și-au făcut din această preocupare față de tineret problema principală.

Lăsând la o parte unele aspecte legate de țări și rase deosebite, tineretul globului nu se prea împacă cu cei cari-l cresc, și deloc cu cei care-l conduc.

Din lectura acestei cărți îți rămâne în minte plumbul acestei prime constatări: între generația veche și cea nouă se sapă o prăpastie: un critic american Iosef W. Mutch, „nu s'a sfiit să declare că țara s'ar fi putut lipsi de această generație nouă, căreia nu i-se poate face loc, care nu e tocmai bine pregătită pentru viața aspră ce-o așteaptă, și care incurcă pe cei cari își dau silința să pună ordine în organismul social, atât de adânc desbinat“ (p. 108).

Iar despre tineretul francez se spune, că privește pe înaintași cu un aer așa de dușmănos, de par'că iar întreba: „De ce nu muriți odată să rămânem liberi?“

Este psihologia sbuciumată a unei generații, care și-a făcut copilăria în tranșeele războiului sau ale doliului

facă-se după porunca sfinției-tale. Numai, înapoiază-mi bărbatul... că rău s'o munci el acolo, sârmanul... în cele obezi de fier, și rău mă muncesc eu aici, fără de ajutor, cu toate năcazurile vieții pe capul meu cel prost, de femeie.

Vocea i se curmă, înecată în plâns. Gerontie o binecuvântă apoi plecă, trecând nebun pe lângă bătrâna preoteasă. În curte cănele începu din nou să latre și să muște, cu gâtul sugrumat în beciugul lanțului. Abia după potolirea cânelui, bătrâna se sculă din locul ei și veni la noră-sa:

— Dormi, maică, dormi...

Femeia cea tânără aiura parcă.

— Mamă, mamă... Ionaș... Sibiu.

— Dormi, maică, dormi...

Potrivi pătura pe trupul femeii, stinse opaițul și apoi închise ușa. În mîntea ei întunecată, mișeau gândiri nebănuite. Privi copilul mort. Chiar la lumina fără putere a lumînării de său, cum semăna cu tatăl său... și prin el, cu răposatul bărbatului ei, popa Irimie Cioca. Acelaș chip pe fața tuturor. Prin urmare și ea ca și noră-sa, de acelaș duh ascultase, purtând sarcina în trup. Însă suflul ei de mamă și-l simțea altcum legat de cel al copilului întemnițat, decât cel al nurorii, de bărbat. Bătrâna schimbă lumina de la căpătâiul mortului, apoi deschise ușa tindei și porni prin viscol

și zăpadă, către vecinul ei, Ilie Mânzu, juratul bisericii. Cănele dete să latre, apoi simțindu-și stăpâna își plecă în zăpadă capul și începu să tânguiască a mort.

Pe drum, tot felul de gânduri năpraznice, ca nicio lată, îi munciau mîntea. Ciudat. Mîntea ei deobște era întinsă și netedă ca fața de masă. Și acum, câte și mai câte minunții! Dacă se aprinde cumva un scutec dela lumânarea de veghe și la întoarcere, copaia, cu mort cu tot, o găsește toată cenușe? Și această nefericire n'o prea înspăimânta. Parcă, decât mâine în zori să-l prohodească Gerontie, mai bine ar vrea să-l știe ars. Bătrâna s'a cutremurat! Mare păcat a cugetat! Dar scris e că trupul să fie îngropat în pământ, până la obșteasca înviere.

Alt lătrat de căne. E zăvodul cel rău al juratului Ilie Mânzu. Bătrâna nu cutează să între în curte, ci bate în poartă cu toiagul.

— Dac'o fi și-o fi, își zicea ea, și zăvodul ăsta poate fi bun la ceva.

Apoi să rușinează de cumplita-i gândire. Noroc de stăpân c'a simțit-o. Altcum, cine știe ce altă nelegiuire, necazul ar fi povățuit-o.

— Vecine, la grea cumpănă mă aflu... A fost la noi Gerontie...

Bătrânul n'a putut scoate o vorbă. Gerontie! Numele ăsta e pârjol pe suflet.

— Zice, să facă el îngropăciunea copilului cel mort... Și atunci dovedind că ne-am plecat unații, drept mulțumită îl vor slobozi pe Ionaș din temniță.

— Vecină, rupse în fine vorba juratul, hai înăuntru... să ne desmorțim gândurile la căldura cuptorului. Sunt singur... Copilul nu mi s'a înapoiat.

Cei doi bătrâni intrară în casă. Omul aprinse o lumânare, apoi trase scaunașele lângă gura cuptorului.

— Și ceea ce e mai cumplit, vecine, sunt gândurile scormonite de sosirea lui... a blăstămatului de uniat. Că tocmai voiam să te îmbiem s'aduci cu sania dumitale pe popa Sofronie, dela Râul Vadului, prietin vechiu cu răposatul bărbatul meu. Dar acum, dacă Gerontie e aici...

Ilie Mânzu se ridică anevoe. Luă de pe cuptor un lemn, îl frânse pe genunchi și-l aruncă în foc. Nu că-i era frig, dar parcă avea lipsă de mișcare.

— Cum îți spun, vecine, gânduri amarnice mi-a răscolit el în suflet. Mai bine în foc, sau sfâșiat de zăvodul dumitale, decât pe mâna lui Gerontie...

După ce am trecut peste mare cu gândul și peste carte cu ochiul, poposim în Franța, Elveția, Austria, Polonia, etc. și găsim și aci un tineret pentru care învățătura acestuia este izvorul de orientare ori acțiune către multe fapte mari, care poartă pe ele timbru creștin. Despre tineretul bolșevic ancheta zice: „chiar în tineretul comunist observi crize de încredere, de deziluzie chiar de deșănădejde. Vezi în biserici mai mult tineret, decât te-ai aștepta pe urma propagandei inverșunate contra divinității“ (p. 48).

Am ajuns la noi; colaboratorul lui „Le Temps“ găsește și la noi ce a aflat în altă parte: raționalism, sportism, antisemitism etc. Despre raportul dintre tinerimea studioasă, fiindcă de ea este vorba pretutindeni, dela noi și religia țării nu vorbește; suntem însă acasă. Prinsă într-o frază poziția tineretului față de *Isus Hristos* putem spune: tineretul nostru academic a adoptat formula de luptă pentru: Hristos, Rege, Națiune; tineretul nostru alcargă la preot căruia-i zic: „dubovnicul studenției“; studenții noștri au cerut într-un congres alungarea profesorilor ateisti din învățământul superior. Dacă tragem o linie sub aceste propoziții și adunăm, rezultatul este, că tinerimea noastră își oferă sufletul ei ofrandă Domnului Hristos.

Sunt sigur și fapte, care arată altceva la unii tineri și copii. Biserica are datoria față de viitorul ei și al statului ce-o ocrotește, să primească și să îndrumeze „pe ceice bat la ușă“.

Pr. V. ȘTEFĂNESCU

F. O. R.

F. O. R. în Toplița.

În fața primejdiiilor de tot felul, cari amenință țara noastră, se caută zi de zi a se afla modalitățile cele mai potrivite de apărare. S'a neglijat însă a se întări și unitatea sufletească a

locuitorilor acestei țări. Politica, prin exponenții ei, a răscolit patimile și a semănat sămânța urei și a desbinării în popor. Sectarii la rândul lor, cu scop de câpătuială, propagă nestingheriți învățăturile lor veninoase, cari macină nu numai autoritatea bisericească și a slujitorilor ei, dar și trupina neamului nostru.

În fața acestor stări de lucruri, înființarea F. O. R.-ului e o adevărată binefacere pentru biserică, căci cred că va putea luea mult și cu succes, în direcția scopului propus. Oameni, cari nutreau până acum, dacă nu un ateism, dar un indiferentism pronunțat față de credință, încep să recunoască, că îndreptarea și însănătoșirea morală nu poate veni din altă parte, decât numai dela credință și dela o biserică vie.

E o bucurie nespusă pentru un preot, văzând că se adună azi și foști „indiferențiști“ sub semnul sfintei cruci și cantă ca sub egida F. O. R.-ului să conlucreze cu preotul pentru reînnoirea credinței strămoșești în viața publică și în cea de toate zilele. Un suflu nou a pătruns și parohiile acestui protopopiat al Reghinului. Căci pe lângă o viață religioasă, trăită mai intens, se observă aproape în fiecare comună o troiță, un monument modest, ridicate la stăruința F. O. R.-ului. Sufletul F. O. R.-ului din protopopiat e *Dr. Eugen Nicoară*.

În *Toplița* a vorbit despre „întărirea credinței ortodoxe strămoșești“, după care a cerut înscrierea în F. O. R. și începerea unei activități pe teren religios-moral.

Duminea trecută s'a constituit, în urma acestora, la insistența parohului Aurel Gliga, și în această parohie, comitetul F. O. R.-ului. Președinte a fost ales, Constantin Gagea șeful gării, un credincios convins și bun orator. Din comitet fac parte apoi intelectuali și fruntași țărani.

Programul de activitate fixat e următorul: să dea concurs neprecu-

pețit preoților, pentru a putea desvolta o activitate pastorală intensă. Să strângă fondurile necesare pictării bisericești și inzeștrării ei. Să ridice troițe. Să așeze o placă de marmoră cu numele eroilor localnici ort. morți în război. Să cerceteze biserica, formând un cor bisericesc. În fine secția feminină să cultive virtuțile creștinești și faptele isvorite din mila creștină.

Constituirea aceasta e de mare importanță și pentru faptul, că o parte din intelectualii intrați în comitet, nu au manifestat până acuma, prea mare atragere, nici spre biserică, lipsind cu desăvârșire dela serviciile divine.

Și iată, că ideea întemeierii F. O. R.-ului e înțeleasă. F. O. R. ul a reușit să-i intereseze și să le dea preocupări nobile, ideale, creștinești. aducătoare de roade creștinești și de mântuire sufletească.

Pr. A. GLIGA

F. O. R. în Craiova.

„Renașterea“ organul oficial al eparhiei Râmnic-Noul Severin, publică în numărul din urmă o informație mai lungă, din care extragem următoarele:

Din viața culturală a Reuniunii Comercianților, Industriașilor și Meseriașilor Români din Cluj.

Duminea 10 l. c. înainte de masă corul tineretului Reuniunii noastre sub conducerea dlui Teodor Frențiu a dat pentru prima oară răspunsurile la Sf. Liturghie în biserica Sft. Nicolae din Calea Reg. Ferdinand.

Credincioșii, cari au asistat la această liturghie au gustat cu smerenie melodii armonioasă și bine executată de acei tineri români, cari până mai zilele din urmă, deși nu le lipsea vocea și auzul muzical, n'aveau însă tehnică muzicală.

Trebue să salutăm cu bucurie apariția acestui cor, alcătuit numai din meseriași și comercianți români, fără deosebire de confesiune. Mai ales că nu este o înjghebare trecătoare, ci un cor planuit cu caracter permanent,

„Frăția ortodoxă Română FOR a elevilor de curs secundar superior din Craiova, asociație de elevi, înființată din inițiativa preoților-profesori de religie cu încredințat scop de a da pe de o parte, mai adâncă deprindere a trăirii sentimentelor nobile în special a sentimentului religios și național, iar pe de altă parte, a capta atâta energie câtă risipește tineretea și a o pune de pe acum în serviciul neamului, a dat în seara zilei de 15 Decembrie în sala Teatrului Național o foarte reușită serbare școlară, având ca scop prim promovarea datinelor strămoșești.

Preoții profesori de religie din Craiova se pare că au aflat una din căile cele bune, când au luat inițiativa strângerii tineretului școlar în această asociație FOR, căi pe care trebuie îndrumat și pus la lucru acest tineret, pe care așa de ușor îl atrage aventura când e lăsat singur, dar și când vrem să facem din el un burduf de cunoștințe, fără să actualizăm potențialul lui psihic și fără să i stimulam forțele creatoare“.

Lucm act cu plăcere de această activitate religioasă printre tineretul dela Craiova.

pentru a împlini nevoile sufletești ale Reuniunii. Ca dovadă sunt multele manifestații ale acestui cor, în funcțiune de aproape doi ani, între cari mai multe concerte urmate de petreceri frumoase, col borare activă la programul artistic al șezătorilor culturale ale Reuniunii, cari se țin regulat în fiecare Duminea după masă la orele 4 în sala festivă a Palatului Camerei de Comerț și Industrie, apoi la Șezătorile festive dela 1 Dec., 24 Ianuarie și alte zile de însemnătate națională; iar de acum îl vom auzi tot a doua Duminea la biserica Sft. Nicolae, și din caz în caz poate și la Catedrala, atât la cea ortodoxă cât și la cea unită.

UN CREDINCIOS

— Vecino, se înspăimântă Mânzu, cum de vorbești așa?

— Mari nelegiuri a gândit sufletul meu, vecine... dar vezi, la necaz omul nu e mai stăpân pe sufletul său... dar vezi, aici la sfătuire cu un om cuminte... Căci noru-mea e un copil și totdeodată și ne-astă. În ea, dorul de bărbat e mai aprig. Dar eu sunt femeie în vârstă și mamă... pe mine, datorința față de Ionaș mă mână...

Femeia tăcu, sleită parcă de puterile sufletului. Nici omul nu vorbea. Mintea lui, împovărată de necazuri multe, se mișca încet. Afara vântul se mai potolise. Nu se auzea decât jalnicul tânguital cânelui, din ograda popii Ionaș...

— Apoi, nu-i nimic de făcut, rosti într'un timp bătrânul, decât să furăm copilul...

Bătrâna tresări.

— Da... să-l furăm lui Gerontie... făcu omul legii, înțepenind parcă gândirea cea atât de greu urnită.

— Da... se repezi și femeia. Să-l furăm...

Nu se mai gândea la nimic, nici la urmări, nici la puțința înfăptuirii. Un singur dor îi lumina sufletul: să-l fure lui Gerontie...

— La noapte, înhăm calul la sanie și plec cu el la Râul Vadului.

— Dumnezeu o să cunoască, vecine...

— Imi iau și băiatul cu mine...

Femeia pregetă:

— Băiatul... De ce să-l mai amesteci...

— Mă tem de lupi...

— De lupi... de lupi... făcu femeia. Nu te teme, vecine. Lup mai aprig ca Gerontie...

— Atunci să mergem făcu Mânzu, suflând în lumânare.

— Să mergem...

Cei doi bătrâni porniră înapoi, către locuința popii Ionaș. Tăceau, că nu mai aveau nimic a-și spune. O mulțămire liniștită le mângăia amândurora sufletele. Își îndeplineau datoria. Scăpau nevovatul copil dela peire. În ograda, cănele îi primi cu lătrături ușoare, vesele de voie bună.

— Rămâi aici, vecine. Ți-l aduc eu...

Și pe furis, cu pași ușori, bătrâna deschide ușa. Veni până la ușa lăuzei și trase cu urechea, ca un hoț. Femeia râsufla liniștită prin somn. Bătrâna cu un ștergar mare, înveli albia cu trupul mort, apoi întreaga strânsură o luă în subțioară, ca pe o legătură de boarfe.

— Ține, vecine... făcu ea șoptit.

Bătrânul luă legătura. Cănele încetă glasul. Era parcă și el părtaş la uneltire. Abia când omul ieși din ograda, cănele începu din nou tânguirea lui.

În poartă, bătrâna urmări pe vecin, cu sar-

cina la subțioară, până ce se mistui în întunec. Abia atunci își simți ochii înlăcrimați. Jalnic plecase mortul din casă!... Apoi, se întoarse înăuntru, aprinse lumina și se așeză în prag, la veghe pentru lăuzea bolnavă. Și cu toată durerea, era fericită. A furat copilul lui Gerontie. Copilul va fi îngropat în legea tătâne-său, într'un cimitir creștinesc, cu o cruce de cinste la căpătâiu. Și mintea ei începu să împletească gândiri tot mai bune... Primăvară... Ionaș scăpat din temniță... Căruța lui Ilie Mânzu, purtân lu-l spre Râul Vadului.

Deodată tresări. I s'a părut un tropăit înfundat de cal. Poate e Ilie Mânzu, care a pornit în cumpăna nopții spre Râul Vadului. Cugetul începu s'o muncească. Sărmani oameni! Noapte, viscol... apoi, lupii... Gândirea i se făcu tot mai grea. Se apropia ziua.

— Măine... mâine, când va veni Gerontie...

Femeia se sperie. Cum va răspunde noru-sii? Cum va da socoteală lui Gerontie?... O vor întemnița și pe ea...

Și atunci în sufletul ei, s'a făcut lumină. Da... O vor întemnița lângă Ionaș, lângă copilul ei... Ei și? De fapta ei, numai lui Dumnezeu avea să dea seamă, și copilului...

(„Viața Ilustrată“)

VICTOR PAPILIAN

Meseriile tot în mâna streinilor.

Statisticile din urmă ne dau cifre alarmante, cu privire la situația gravă în care se găsesc meseriile, din punct de vedere național, în Ardeal și Banat. Ele sunt acaparate tot mai mult de streini și în speță de Unguri, în paguba reală a noastră. An de an numărul ucenicilor români scade, pe când al minorităților sporește. Numărătoarea cea mai recentă arată în orașele ardelenne (fără Banat) următorul tablou: 1046 români, 1597 unguri, 191 sași, 508 o-vrei, 22 alții. Cum se explică această situație de penibilă inferioritate a poporului român dominant? Deoparte prin lipsa de simpatie a țărănimii pentru meserii, de alta din cauza absenței unei politici de stat conștiente în această materie. Căci altfel n'am sta și azi sub regimul odios al legislației maghiare, care prin instituția medievală a *corporatiilor industriale*, menține puterea în fa-

voarea meseriașilor unguri. Aceste corporații având dreptul să libereze cărțile de ucenici, să controleze contractele cu maestrii și activitatea meseriașilor, de sigur, că pun tot felul de piedeci în calea Românilor. E timpul suprem să înceteze această situație rușinoasă.

Organizațiunile profesionale ale meseriașilor noștri trebuie să se miște, prin adunări, propagandă și memorii documentate adresate Guvernului. Suntem siguri, că acțiunea lor va da rezultatele dorite, deoarece ce vor întâlni înțelegerea și patriotismul eminentului român, care este dl Prof. *Ion Nistor*, ministrul muncii.

Paralel cu această activitate este necesară și intervenția preoțimii noastre, care să explice țăranilor importanța și utilitatea meseriilor pentru copiii lor, într-o vreme de dureros șomaj intelectual.

INFORMAȚIUNI

Soarta Românilor din Bulgaria. Se anunță, că frații noștri, destul de număroși mai ales pe malul drept al Dunării și pe valea Timocului, sunt prizoniți fără milă de autoritățile bulgare. Până și vorba românească este interzisă sub sancțiuni violente. Astfel se citează un caz din comuna Măgura, unde țăranul Florea Marchiola a fost crunt bătut de un căpitan de grănițeri, pentru că vorbea românește cu soția în curtea casei sale. Și când ne gândim, cum ne asurzesc cu bulgăreasca lor zarzavagii din Cadrilater și prin toate părțile României, fără să li se miște măcar un fir de păr din cap! Să trecem și noi la represalii?

Pensionarea preoților și licențiatii în teologie. S'a anunțat, că în urma intervenției Asociației generale a Clerului, Ministerul Cultelor ar fi declarat, că retrage proiectul de lege relativ la pensionarea din oficiu a preoților de 70 ani. Acum altă asociație, a licențiatilor în teologie a înaintat și ea Guvernului un memoriu, în care încearcă să combată argumentele Clerului. Polemica aceasta este inutilă. Pentru că șomajul teologic are alt corectiv, decât pensionarea obligatorie a preoților cu 70 ani, cari tocmai la această vârstă se bucură de suprema încredere duhovnicească a credincioșilor. Ar fi cea mai mare eroare să li-se ia atunci toiagul de păstori. Ci Sf. Sinod să limiteze primiriile în Seminarii și Academii, potrivit cu nevoile reale ale Bisericii.

Un agent papist. Dl prof. Onisifor Ghibu ținând la Oradea o con-

ferință publică, în care a vorbit despre iridentismul și revizionismul statutului catolic ardelen, pe temeiul unui vast material documentar, Români de acolo au rămas profund emoționați de cele auzite. După conferință s'au și întrunit într-o consfătuire spre a aviza la măsurile necesare de apărare. S'a găsit însă un preot unit Aug. Cosma, care a protestat contra conferinței dlui prof. Ghibu. Indrăznețul imprudent a fost pus repede la punct de către o serie de oratori, cari au vestejit acest rol de slugărnice papistă.

Moartea unui Mitropolit. În Baden a decedat după o grea boală Mitropolitul Ghermanos din Grecia. Corpul defunctului va fi depus deocamdată la capela ortodoxă din Baden, de unde va fi transportat apoi la Atena.

Restabilit. Păr. Dr. Avram Imbroane secretar general al Ministerului de Culte, restabilit după o boală îndelungată, și-a reluat ocupațiunile oficiale.

O conferință tendențioasă. După Z. Păclișanu calomniatorul Mitropolitului Șaguna, iată-l și pe al doilea agrist dela București pr. Ion Georgescu, care a încercat în conferința sa să demonstreze, că lumina culturii a venit numai dela Blaj și încă, ce credeți, pentru toate provinciile românești, inclusiv România de ieri. Nu ne miră prea mult aceste procedee la un om, care după ce a fost dat afară din postul de secretar al *Astrei* și-a îngăduit și el într-o carte de istorie bisericească să stropească cu noroi figura nemuritorului Arhiepiscop Andrei.

Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Rațiu 1830—1840. Sub acest titlu neobositul cercetător isto-

ric păr. Dr. Gh. Ciuhandu dela Arad lansează un apel către clerul și mireniile bisericii noastre, anunțând o nouă lucrare pe care o are gata de tipar. Ea va avea probabil peste 600 pagini, expunând pe teme de material încă necunoscut, un capitol din cele mai zbuclumate ale trecutului nostru bisericesc. Din rezumatul destul de larg ce ni-l dă autorul, e vorba de urgia unionistă destăruțită de episcopul Samuil Vulcan și de reacțiunea ortodoxă, care a rămas victorioasă sub episcopul nostru Gherasim Rațiu și urmașii lui. Cartea, prin amănuntele bogate ce le oferă, constituie un document zdrobitor împotriva catolicismului, care a provocat desbinarea și suferințele nesfârșite ale Românilor de dincoace de Carpați. Astăzi, când acelaș catolicism reia din nou ofensiva față de ortodoxia națională, cartea păr. Ciuhandru vine ca un prețios îndrumător pentru noi toți. Indemnăm deci călduros pe cetitorii noștri să se prenoteze la autor în Arad, Episcopia ortodoxă, spre a încuraja tipărirea cărții prin abonamente cât mai numeroase. Prețul încă nu-i fixat, dar el va fi inferior lucrărilor similare de aceiaș întindere.

Lupta între hitlerism și catolicism. În Germania catolicismul continuă lupta contra hitlerismului național. De curând cardinalul Faulhaber din München a ținut câteva predici, în prezența nuntialului papal, declarând că vor fi excomunicați toți hitleriștii, cari aduc legi împotriva libertății bisericii catolice. Hitleriștii revoltați de această atitudine, răspund energic punând în vedere represalii.

La index. De curând Vaticanul a pus la index și operele de mare valoare datorate celor doi vestiți învățați italieni: Giovanni Gentile și Benedetto Croce. Amândoi filozofii au și reputația unor oameni politici de seamă, deținând în anii din urmă portofoliul Ministerului de educație națională. Câteva din lucrările condamnate sunt traduse și în românește.

Al XXV-lea ajutor din Fondul ajutorului preoțesc al Eparhiei Cluj, în suma de 54.600 Lei, s'a acordat famtlicii fieiertatului preot paroh *Petru Checicheș* din Apahida, decedat la 11 Februarie a. c.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 756—1935.

Comunicat oficial.

Simțindu-se în ritualistica noastră bisericească o mare strămtorare în ce privește cărțile pentru atât de variatele și bogatele momente din cuprinsul anului bisericesc, dl prof. Constantin Vlașdu, dela Academia teologică din Caransebeș și-a luat ostencala și a publicat încă acum un an „Tipicul serviciilor din timpul cinstului Post al păresimilor“.

Această lucrare de sinceră călăuză în complexul serviciilor celor mai frumoase, dar și mai anevoioase,

a avut un neașteptat răsunet. Presa bisericească pretutindeni a găsit măgulitoare cuvinte pentru lucrare și tot atâta încurajare pentru autor.

Recomandăm preoțimii noastre această carte prețioasă.

Cartea frumos legată cuprinde 368 pagini și costă 180 Lei exemplarul. Se poate procura la Librăria noastră eparhială din Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 6.

Consiliul eparhial.

Nr. 663—1935.

Comunicat oficial.

Nouile carnete de identitate cu reducere de 50% pe C. F. R. se vor elibera de Minister, la cererea Eparhiei, însoțită de următoarele acte procurate și întocmite de oficiile protopopești:

1. Se vor întocmi borderouri în câte trei exemplare, pe clasă și literă, în blanchetele ce alăturăm în număr corespunzător și cari vor fi completate precis.

Pentru fiecare persoană ni se va trimite câte o fotografie, în mărimea 6x9, negre, pe fond alb și încălitate în față. Pe dos se va scrie legibil numele, ocupațiunea, domiciliul, județul, iar la copii numele lor, cu data nașterii și cu numele, funcțiunea și domiciliul tatălui. Preoții trebuie să fie fotografiați în reverenți.

3. Chitanțe obținute dela ori ce stație C. F. R. Costul este: Cl. I. 30, II. 25, III. 20 Lei. Se pot plăti și colec. iv.

Răspunderea pentru identitatea titularului și a membrilor familiei lui, precum și data nașterii, cade în seama preacucernicilor protopopi.

Cluj, la 7 Februarie 1935.

Consiliul eparhial.

Nr. 93—1935.

(2) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia *Surtăș*, protopopiatul Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renășterea“.

Venitele sunt:

1. Teren cultivabil în întindere de 2 jug. 1265 stg.²

2. Una zi de lucru, sau dela fiecare casă câte 1/2 ferdelă de cereale, grâu și porumb.

3. Venitele stolare uzitate.

4. Întregirea salariului dela Stat conform calificățiunii.

5. Locuință potrivită, închiriată din partea parohiei, până la terminarea caselor parohiale, cari sunt în curs de edificare.

Concurenții vor cere act de învoire dela P. Sf. Sa, fără de care nu vor fi luați în candidare.

Cu prealabilă încunoștințare a oficiului protopopesc, se vor putea prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu enoriașii.

Baia-de-Arieș, la 8 Febr. 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom. Lupșa în înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Șpan, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

